

Organisering av advokatvirksomhet

Innholdsfortegnelse

Forord.....	9
Kapittel 1. Innledning.....	10
1.1 Bakgrunn og formål.....	10
1.2 Advokatbransjen.....	10
1.3 Regelendringer.....	10
1.4 Avgrensninger og forbehold.....	11
Kapittel 2. Regulering av advokatvirksomhet.....	12
2.1 Domstoloven og advokatforskriften.....	12
2.1.1 Innledning.....	12
2.1.2 Hva slags virksomhet kan drives i et advokatforetak?.....	12
2.1.3 Organisering av advokatvirksomhet.....	13
2.1.4 Eiere og styremedlemmer i et advokatselskap.....	13
2.1.4.1 Regulering av eierskap.....	13
2.1.4.2 Plikt til avhendelse av eierandel.....	14
2.1.4.3 Styreverv i advokatselskap.....	14
2.1.5 Ansvarsforhold i advokatvirksomhet.....	15
2.1.6 Bedrifts-, organisasjons- og offentlig ansatte advokater.....	16
2.1.7 Regler for god advokatskikk.....	16
2.2 Eiendomsmegling.....	17
2.3 Inkassovirksomhet.....	17
Kapittel 3. Oversikt over foretaksformer.....	19
3.1 Innledning.....	19
3.2 De vanligste foretaksformene.....	19
3.2.1 Enkeltpersonforetak.....	19
3.2.2 Kontorfellesskap og felles kontordriftsselskap.....	19
3.2.3 Ansvarlig selskap – ANS eller DA.....	20
3.2.4 Aksjeselskap.....	20
3.2.5 Indre selskap og stille deltaker.....	21
3.2.6 Samvirkeforetak.....	22
3.2.7 Holdingmodell og andre kombinasjonsformer.....	22
3.3 Sammenligning av foretaksformer - oversikt.....	22
Kapittel 4. Enkeltpersonforetak.....	25
4.1 Innledning.....	25

4.2	Etablering – formkrav	25
4.3	Drift	25
4.3.1	Generelt	25
4.3.2	Sykdom – back-up løsning	25
4.4	Ansvar	26
4.5	Eierendring – omdanning – opphør	26
4.5.1	Generelt	26
4.5.2	Ansvar som reises etter avslutning av advokatvirksomhet	27
Kapittel 5.	Kontorfellesskap	28
5.1	Innledning	28
5.1.1	Generelt om kontorfellesskap	28
5.1.2	Avgrensning mot rene leieforhold	28
5.1.3	Nærmere om aktuelle kontorfellesskapsmodeller	29
5.2	Etablering og opptak av nye kontorfeller	30
5.2.1	Etablering og oppstart	30
5.2.2	Deltakernes økonomi	30
5.2.3	Opptak av nye kontorfeller	30
5.3	Styring og administrasjon	31
5.4	Oppdrag og klienter	32
5.4.1	Godkjenning av oppdrag og klienter	32
5.4.2	Sykdom og andre «risikosituasjoner» - Back-up løsning	32
5.5	Ansvar, sikkerhetsstillelse og forsikring	33
5.5.1	Profesjonsansvar	33
5.5.2	Ansvar overfor andre kunder og leverandører	33
5.5.3	Grensen mellom kontorfellesskap og selskap	33
5.6	Økonomiske forhold	35
5.6.1	Generelt	35
5.6.2	Særlig om husleieforholdet	35
5.6.3	Ansatte	35
5.6.4	Advokatfullmektiger	35
5.6.5	Skillet mellom særutgifter og fellesutgifter	36
5.6.6	Særskilt om administrativt arbeid utført av deltakerne	36
5.6.7	Fordeling av fellesutgifter	37
5.6.8	Regnskap	37
5.6.9	Likviditetsstyring	37
5.7	Uttreden, oppsigelse fra fellesskapets side, og opphør	38
5.7.1	Innledning	38

5.7.2	Uttreden ved oppnådd aldersgrense	39
5.7.3	Uttreden av kontorfellesskap ved oppsigelse fra deltaker.....	39
5.7.3.1	Oppsigelsestidens lengde	39
5.7.3.2	Naturaluttak av “egne” driftsmidler	40
5.7.3.3	Oppgjør for andel av driftsmidler som blir igjen.....	41
5.7.3.4	Vederlag for administrativ bistand	41
5.7.3.5	Uttak av innestående midler – utestående salærer	41
5.7.3.6	Forholdet til saker og klienter.....	42
5.7.3.7	Arkiv	43
5.7.4	Oppsigelse fra kontorfellesskap	43
5.7.4.1	Vilkår	43
5.7.4.2	Gjennomføring.....	43
5.7.4.3	Bistand til kolleger i vansker	44
5.7.5	Oppløsning	44
5.7.5.1	Innledning	44
5.7.5.2	Krav til beslutningen	44
5.7.5.3	Gjennomføring.....	45
5.7.6	Grensen mellom uttreden og oppløsning	45
5.8	Skatt.....	46
5.9	Særlig om de enkle kontorfellesskap.....	47
5.9.1	Generelt	47
5.9.2	Etablering og opptak av nye deltakere	47
5.9.2.1	Etablering.....	47
5.9.2.2	Opptak av nye deltakere	47
5.9.2.3	Styring og administrasjon.....	48
5.9.2.4	Interessekonflikt	48
5.9.2.5	Ansvar og forsikring.....	48
5.9.2.6	Regulering av økonomisk mellomværende	48
5.9.7	Uttreden, oppsigelse og oppløsning	49
5.9.7.1	Uttreden ved aldersgrense	49
5.9.7.2	Uttreden	49
5.9.7.3	Oppsigelse	49
5.9.7.4	Oppløsning.....	49
5.10	Felles kontordriftsselskap	50
5.10.1	Generelt	50
5.10.2	Spesielt om advokatfullmektiger og ansatte advokater.....	50

5.10.3	Forholdt til driftsselskapet ved uttreden, utløsning eller oppløsning av kontorfellesskapet.....	51
6.	Ansvarlig selskap – ANS og DA.....	52
6.1	Innledning.....	52
6.2	Etablering og opptak av nye deltakere	52
6.2.1	Etablering og oppstart	52
6.2.1.1	Formkrav	52
6.2.1.2	Finansiering	52
6.2.2	Formål og virksomhetsområde.....	52
6.2.3	Eierinteresser og partneres privatøkonomi.....	53
6.2.3.1	I forbindelse med etablering.....	53
6.2.3.2	Løpende evaluering	54
6.2.4	Selskapets organer.....	54
6.2.4.1	Hvilke organer skal eller bør selskapet ha.....	54
6.2.4.2	Krav til stemmeflertall.....	54
6.2.5	Opptak av nye partnere	55
6.2.5.1	Generelt	55
6.2.5.2	»Kjøp» av selskapsandel	55
6.2.5.3	«Naken inn – naken ut».....	56
6.3	Styring og administrasjon.....	56
6.4	Oppdrag og klienter	57
6.4.1	Faglig arbeid.....	57
6.4.2	Interessekonflikt og godkjenning av klienter og oppdrag.....	57
6.4.2.1	Interessekonflikt og andre advokatetiske problemstillinger.....	57
6.4.2.2	Godkjenning av klienter, oppdrag og verv	58
6.4.3	Oppfølging av advokatfullmektiger	59
6.4.4	Sykdom og annet fravær	59
6.5	Ansvar, sikkerhetsstillelse og forsikring	60
6.5.1	Generelt	60
6.5.2	Profesjonsansvar.....	60
6.5.2.1	Profesjonsansvarets omfang	60
6.5.2.2	Sikkerhetsstillelse og ansvarsforsikring	62
6.5.2.3	Ansvarssubjekt – intern ansvarsfordeling.....	64
6.5.2.4	Særlig om ansvarsbegrensning iht domstolloven § 232 femte ledd.....	65
6.5.2.5	Særlig om ansvarsbegrensning i det enkelte oppdrag	66
6.5.3	Særlig om ansvarsforhold i forbindelse med endring i partnerskap.....	66
6.5.3.1	Generelt	66

6.5.3.2	Ny partner uten tidligere advokatvirksomhet inn i ANS eller DA.....	67
i)	Inntredende advokats ansvar for tidligere profesjonsfeil hos øvrige partnere.....	67
6.5.3.3	Partner går ut av advokatselskapet uten å begynne ny advokatvirksomhet. ..	68
i)	Uttredende advokats eget profesjonsansvar.....	68
ii)	Uttredende advokats ansvar for de øvrige partneres gamle profesjonsfeil.....	69
iii)	Advokatselskapets ansvar for den uttrådte advokats profesjonsfeil.....	69
6.5.3.4	Partner går fra et advokatselskap til annen advokatvirksomhet.....	69
i)	Advokatens ansvar i det nye foretak for egne tidligere profesjonsfeil.....	69
ii)	Det nye foretakets ansvar for ny partners tidligere profesjonsfeil.....	70
iii)	Det gamles selskapets ansvar for profesjonsfeil fra den tidligere partner.....	70
6.5.3.5	Forslag til prinsipper for forsikringsløsninger.....	71
6.5.4	Ansvar for klientmidler.....	73
6.5.5	Håndtering av erstatningssaker og disiplinærklager.....	74
6.6	Økonomiske forhold.....	74
6.6.1	Generelt – budsjett og regnskap.....	74
6.6.2	Fakturering.....	75
6.6.3	Selskapsinntekt og særinntekt.....	75
6.6.4	Selskapskostnader og særutgifter.....	76
6.6.5	Deling av selskapets “overskudd” (dekning av “underskudd”).....	76
6.6.5.1	Arbeidsgodtgjørelse eller overskuddsdeling.....	76
6.6.5.2	Hovedregel og unntak.....	77
6.6.5.3	Varianter etter tilknytningsform.....	77
6.6.5.4	Varianter etter innsats.....	77
6.6.5.5	Skjønnsmessig tilpasning.....	78
6.6.5.6	Kontorfellesskapsmodellen.....	78
6.6.6	Likviditetsstyring.....	79
6.6.7	Sykdom og annet fravær.....	80
6.6.8	Nedtrapping.....	81
6.7	Avslutning av selskapsforhold.....	81
6.7.1	Innledning.....	81
6.7.2	Uttreden ved oppnådd aldersgrense.....	82
6.7.3	Uttreden etter oppsigelse fra partner.....	82
6.7.3.1	Generelt.....	82
6.7.3.2	Oppsigelsesfrist.....	83
6.7.3.3	Forholdet til saker og klienter.....	83
6.7.3.4	Arkiv.....	84
6.7.3.5	Økonomisk oppgjør for eierandelen.....	85

6.7.3.6	Opptjente, men ikke fakturerte eller innbetalte honorarer	86
6.7.3.7	Administrativ bistand i forbindelse med uttreden - vederlagskrav	86
6.7.3.8	Ansvarskrav som gjøres gjeldende etter uttreden	87
6.7.4	Utelukking	87
6.7.4.1	Generelt	87
6.7.4.2	Frist for opphør ved utelukking	88
6.7.4.3	Forholdet til saker og klienter	88
6.7.4.4	Økonomisk oppgjør for eierandelen	88
6.7.4.5	Administrativ bistand i forbindelse med uttreden – arkiv - vederlagskrav. ...	88
6.7.4.6	Bistand til kolleger i vansker	89
6.7.5	Oppsigelse fra selskapets side	89
6.7.6	Oppløsning	90
6.7.6.1	Generelt	90
6.7.6.2	Krav til beslutningen	90
6.7.6.3	Gjennomføring av oppløsningen	90
6.7.6.4	Ansvar	90
6.7.7	Grensen mellom uttreden/utelukking og oppløsning	91
6.7.7.1	Generelt	91
6.7.7.2	Krav om oppløsning fra mindretall som vil ut av samarbeidet	91
6.7.7.3	Krav om oppløsning fra gjenværende etter uttreden fra mange partnere	92
7	Aksjeselskap	93
7.1	Innledning	93
7.2	Separat advokatvirksomhet i eget aksjeselskap	93
7.2.1	Etablering og eiere	93
7.2.1.1	Etablering - formkrav	93
7.2.1.2	Formål og virksomhetsområde	94
7.2.1.3	Eierinteresser og personlig økonomi	94
7.2.1.4	Selskapets organer	94
7.2.1.5	Opptak av nye eiere	94
7.2.2	Styring og administrasjon	94
7.2.3	Oppdrag og klienter - sykdom og annet fravær – back up løsning	95
7.2.4	Ansvar, sikkerhetsstillelse og forsikring	95
7.2.5	Økonomiske forhold	95
7.2.5.1	Regnskap og revisjon	95
7.2.5.2	Lønn eller utbytte	95
7.2.5	Oppløsning og omdanning	96
7.3.	Individuelt aksjeselskap som deltager i annet fellesskap	96

7.4	Advokatvirksomhet i felles aksjeselskap.....	96
7.4.1	Innledning.....	96
7.4.2	Etablering og opptak av nye eiere	96
7.4.2.1	Etablering og oppstart – formål og virksomhetsområde	96
7.4.2.2	Eierinteresser og personlig økonomi	97
7.4.2.3	Selskapets organer	97
7.4.2.4	Opptak av nye eiere	97
7.4.3	Styring og administrasjon.....	98
7.4.4	Oppdrag og klienter.....	98
7.4.5	Ansvar, sikkerhetsstillelse og forsikring.....	98
7.4.5.1	Profesjonsansvar	98
7.4.5.2	Ansvar for klientmidler	98
7.4.6	Økonomiske forhold.....	99
7.4.7	Avslutning av selskapsforhold	99
8.	Indre selskap og stille deltakere	100
8.1	Innledning.....	100
8.2	Etablering og opptak av nye deltakere	100
8.2.1	Stiftelse.....	100
8.2.1.1	Formkrav - etablering.....	100
8.2.1.2	Finansiering - innskudd	101
8.2.2	Formål og virksomhetsområde.....	101
8.2.3	Eierinteresser og partneres privatøkonomi.....	101
8.2.4	Selskapets organer.....	102
8.2.5	Opptak av nye partnere	102
8.3	Styring og administrasjon.....	103
8.3.1	Generelt	103
8.3.2	Spesielt om advokatfullmektiger.....	103
8.4	Oppdrag og klienter	103
8.5	Ansvar, sikkerhetsstillelse og forsikring	104
8.5.1	Generelt	104
8.5.2	Profesjonsansvar.....	104
8.5.3	Særlig om ansvarsforhold i forbindelse med endring i partnerskap.....	104
8.5.4	Ansvar for klientmidler	104
8.5.5	Håndtering av erstatningssaker og disiplinærklager	104
8.6	Økonomiske forhold.....	104
8.7	Avslutning av selskapsforhold.....	105
9	Konflikter og konfliktløsningsmekanismer.....	107

9.1	Innledning.....	107
9.2	Uenighet om “rett” til klienter.....	107
9.3	Forhandlinger – advokatmekling.....	108
9.4	Voldgift eller ordinær domstolsbehandling.....	109